

PLAN ZADAŃ OCHRONNYCH DLA OBSZARU NATURA 2000 DĄBROWY CERANOWSKIE PLH140024 W ŚWIECIE GOSPODARKI LEŚNEJ

Michał Falkowski

Biuro Badań, Monitoringu i Ochrony Przyrody „EcoFalk”

Krystyna Nowicka-Falkowska,

Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach

Aneta Adamska, Łukasz Brylak

Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie

Streszczenie. Praca przedstawia projekt *Planu Zadań Ochronnych* dla obszaru Natura 2000 Dąbrowy Ceranowskie PLH140024, w którym przedmiotami ochrony są siedliska przyrodnicze: 9170 Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) i 9110* Ciepłolubne dąbrowy (*Quercetalia pubescenti-petraeae*). Celem pracy jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony, który to obowiązek wynika z art. 6(1) Dyrektywy Rady 92/43/EWG zwanej Dyrektywą Siedliskową [Dyrektywa... 1992]. Jest to dokument planistyczny sporządzany na okres 10 lat, będący narzędziem ochrony tego obszaru, a ściślej przedmiotów ochrony znajdujących się w jego obrębie. Stan zachowania łąk w obszarze został określony jako zły (U2). Z kolei stan dąbrów świetlistych oceniono jako niezadawalający (U1). W przypadku łąk brak jest odpowiedniej ilości martwego drewna, nie występują wszystkie fazy rozkładu drzew stojących i leżących kłód. Dla dąbrów ciepłolubnych głównymi zagrożeniami są proces sukcesji oraz wzrastające zacienienie runa. Głównym celem *Planu Zadań Ochronnych* dla siedliska 9170 jest zachowanie dotychczasowej (około 10% w skali obszaru) jego powierzchni oraz poprawa jego struktury i funkcji. W przypadku siedliska przyrodniczego 9110* celem jest zachowanie dotychczasowej (około 70% w skali ob-

---

Adres do korespondencji – Corresponding authors: dr Michał Falkowski, Biuro Badań, Monitoringu i Ochrony Przyrody „EcoFalk”, ul. Sokołowska 83/17, 08-110 Siedlce, dr Krystyna Nowicka-Falkowska, Zakład Botaniki, Uniwersytet Przyrodniczo-Humanistyczny w Siedlcach, ul. Prusa 12, 08-110 Siedlce, mgr Aneta Adamska, mgr Łukasz Brylak, Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Warszawie, ul. Sienkiewicza 3, 00-015 Warszawa, e-mail: mfzuraw@wp.pl, falko4@wp.pl, aneta.adamska.warszawa@rdos.gov.pl, l.brylak@gmail.com.

szeniu) powierzchni siedliska, poprawa warunków świetlnych, powstrzymanie procesu sukcesji oraz eliminacji gatunków obcych ekologicznie i geograficznie.

Słowa kluczowe: gospodarka leśna, przedmioty ochrony, cele zadań ochronnych

WSTĘP

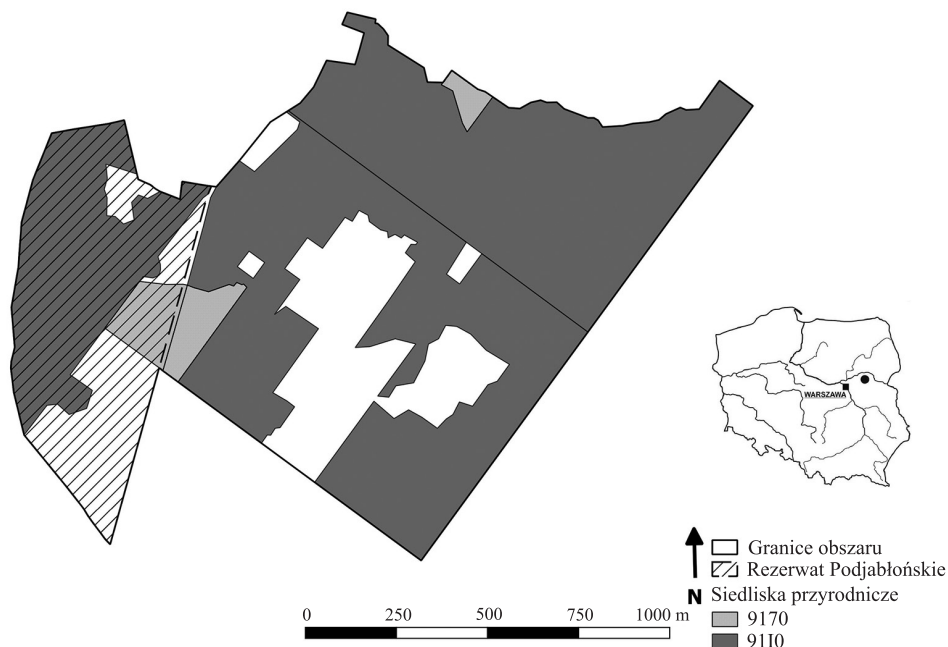
Celem opracowania projektu *Planu Zadań Ochronnych* (PZO) dla obszaru Natura 2000 jest utrzymanie lub odtworzenie właściwego stanu przedmiotów ochrony, który to obowiązek wynika z art. 6(1) Dyrektywy Rady 92/43/EWG [Dyrektywa... 1992]. Jest to dokument planistyczny sporządzany na okres 10 lat, będący narzędziem ochrony przedmiotów znajdujących się w obrębie obszaru. Określa m.in.: cele działań oraz harmonogram i sposoby realizacji zadań ochronnych zmierzające do utrzymania lub przywrócenia przedmiotom ochrony „właściwego stanu ochrony” [Ustawa... 2004]. Jednocześnie musi uwzględniać działania gospodarcze wynikające z Planu Urządzania Lasu oraz zadania ochronne dla rezerwatu przyrody „Podjabłońskie”.

METODYKA

Do oceny stanu zachowania siedlisk przyrodniczych zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 17 lutego 2010 r. wykorzystano następujące parametry: powierzchnię siedliska, strukturę i funkcję oraz szanse zachowania siedliska. Każdy z parametrów oceniono w następującej skali: FV = właściwy, U1 = niezadowolający, U2 = zły. Ostateczna ocena została oparta na podstawie wskaźników, dla siedliska 9110* według Kiedrzyńskiego [2010], a w przypadku siedliska 9170 zastosowano zmodyfikowaną metodykę dla siedliska 9160 [Pawlaczyk 2012]. Identyfikację i diagnozę płatów przeprowadzono metodą fitosocjologiczną [Dzwonko 2007], z uwzględnieniem gatunków charakterystycznych i wyróżniających [Matuszkiewicz 2001, 2007]. Nomenklaturę zbiorowisk roślinnych przyjęto za Matuszkiewiczem [2001], nazwy gatunkowe za Mirkiem i współautorami [2002]. Kody zagrożeń (B02, K02, K04.04, K04.03, K06) przyjęto za Listą referencyjną zagrożeń, presji i działań Dyrekcji Generalnej ds. Środowiska Europejskiej Agencji Środowiska (EEA) zaktualizowaną 12 kwietnia 2011 r.

CHARAKTERYSTYKA OBSZARU

Obszar Dąbrowy Ceranowskie PLH140024 o powierzchni 161,79 ha, położony jest na terenie Niziny Południowopodlaskiej, w mezoregionie Podlaski Przełom Bugu [Kondracki 2002]. Pod względem geobotanicznym Obszar znajduje się w Krainie Południowomazowiecko-Podlaskiej, Podkrajnie Południowopodlaskiej, Okręgu Siedleckim, Podokręgu Sokołowskim [Matuszkiewicz 1993]. Administracyjnie zlokalizowany jest w województwie mazowieckim na terenie gmin Ceranów i Kosów Lacki, w powiecie sokołowskim [ryc. 1]. W całości stanowi własność Skarbu Państwa zarządzaną przez Nadleśnictwo Sokołów (RDLP w Warszawie).

Ryc. 1. Położenie obszaru Natura 2000 Dąbrowy Ceranowskie PLH140024

Fig. 1. Location of the Natura 2000 Dąbrowy Ceranowskie PLH140024

Obszar wchodzi w skład rozległego kompleksu leśnego porastającego zwydmiony taras nadzalewowy rzeki Bug i obejmuje jeden z najcenniejszych na terenie Niziny Południowopodlaskiej kompleksów dąbrów świetlistych *Potentillo albae-Quercetum*, które tworzą układ przestrzenny z ciepłolubnymi okrajkami ze związku *Trifolion medii* oraz grądami subkontynentalnymi *Tilio-Carpinetum tipicum*. Wśród ponad 200 stwierdzonych gatunków roślin naczyniowych, szczególnie licznie występują tu przedstawiciele kserotermicznych lasów dębowych z rzędu *Quercetalia pubescenti-petraeae*. Na uwagę zasługuje znaczna liczba gatunków chronionych, m.in.: orlik pospolity *Aquilegia vulgaris*, wawrzynek wilczełyko *Daphne mezereum*, naparstnica zwyczajna *Digitalis grandiflora*, pierwiosnek lekarski *Primula veris*, miodownik melisowaty *Melittis melissophyllum*, przylaszcza pospolita *Hepatica nobilis*, lilia złotogłów *Lilium martagon*, konwalia majowa *Convallaria majalis*, turówka wonna *Hierochloë odorata*. W granicach Obszaru w całości znalazł się utworzony w 2005 r. rezerwat przyrody „Podjabłońskie” o powierzchni 38,48 ha.

PRZEDMIOTY OCHRONY W OBSZARZE NATURA 2000 I STAN ICH ZACHOWANIA

Zgodnie z informacjami zawartymi w Standardowym Formularzu Danych [SDF] przedmiotami ochrony w obrębie obszaru Dąbrowy Ceranowskie PLH140024 są dwa leśne siedliska przyrodnicze:

1) 9170 – Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*)

Podtyp: 9170-2 – Grąd subkontynentalny (*Tilio-Carpinetum*). Drzewostany w górnym piętrze budują sosna zwyczajna *Pinus sylvestris* i dąb bezszypułkowy *Quercus petraea*. Piętro dolne tworzą: grab zwyczajny *Carpinus betulus* oraz lokalnie modrzew *Larix* sp. i robinia akacjowa *Robinia pseudacacia*. Podszyt tworzą: leszczyna pospolita *Corylus avellana*, jarząb pospolity *Sorbus aucuparia*, trzmielina brodawkowata *Euonymus verrucosa*, wiciokrzew pospolity *Lonicera xylosteum* i kalina koralowa *Viburnum opulus* oraz podrost drzew, głównie klonów i graba. Runo jest bardzo zróżnicowane pod względem składu gatunkowego i struktury, co uzależnione jest od żyzności i wilgotności podłoża, wieku drzewostanu oraz warunków świetlnych. W runie z typowych gatunków grądowych występują m.in.: groszek wiosenny *Lathyrus vernus*, gwiazdnica wielkokwiatowa *Stellaria holostea*, miódunka ćma *Pulmonaria obscura*, przytulia Schultesa *Galium schultesii*, podagrycznik pospolity *Aegopodium podagraria*, perlówka zwisła *Melica nutans*, przyłaszczka pospolita *Hepatica nobilis* i wiechlina gajowa *Poa nemoralis*. Grądy reprezentują dwie zróżnicowane siedliskowo i wilgotnościowo postacie w randze podzespółów: typowy *Tilio-Carpinetum typicum* i trzcinnikowy *Tilio-Carpinetum calamagrostietosum*.

Stan zachowania grądów w obszarze został określony jako zły – U2. Wszystkie płaty cechuje obecność i dominacja w runie gatunków charakterystycznych dla klasy *Quercus-Fagetea*, jednak czynnikami obniżającymi ogólną ocenę okazały się: pinetyzacja, obce geograficznie gatunki drzew, brak martwego drewna, brak drzewostanów dojrzałych oraz wyrównana struktura pionowa i przestrzenna drzewostanów.

2) 91I0* – Ciepłolubne dąbrowy (*Quercetalia pubescenti-petraeae*)

Podtyp: 91I0*-1 – Świetlista dąbrowa *Potentillo albae-Quercetum*. Drzewostany o zwarciu 60–80% buduje na ogół *Quercus petraea*, któremu towarzyszy *Pinus sylvestris* (w niektórych wydzieleniach gatunek wiodący), klon zwyczajny *Acer platanoides*, *Carpinus betulus* oraz lipa drobnolistna *Tilia cordata*. W niektórych płatach występują: dąb czerwony *Quercus rubra*, świerk pospolity *Picea abies*, *Larix* sp. i *Robinia pseudacacia*. W podszyciu, o zwarciu 10–70%, występują: *Sorbus aucuparia*, *Corylus avellana*, kruszyna pospolita *Frangula alnus*, szakłak pospolity *Rhamnus cathartica* i *Euonymus europaea*. W bujnym i bogatym runie liczną grupę stanowią gatunki charakterystyczne dla zespołu *Potentillo albae-Quercetum* oraz związku *Potentillo albae-Quercion petraeae* i rzędu *Quercetalia pubescenti-petraeae*, m.in.: bukwica zwyczajna *Betonica officinalis*, dziurawiec skąpolistny *Hypericum montanum*, miódunka wąskolistna *Pulmonaria angustifolia*, poziomka pospolita *Fragaria vesca*, pięciornik biały *Potentilla alba*, przytulia północna *Galium boreale*, sierpik barwierski *Serratula tinctoria* i turzyca pagórkowata *Carex montana*. Towarzyszą im gatunki charakterystyczne dla klasy *Quercus-Fagetea* i związku *Fagetalia sylvaticae*, m.in.: gajowiec żółty *Galeobdolon luteum*, *Lathyrus vernus*, *Stellaria holostea*, *Melica nutans*, *Galium schultesii* i *Hepatica nobilis*. W płatach ze zwiększoną ilością sosny wzrasta udział gatunków borowych, m.in. borówki czarnej *Vaccinium myrtillus*. Istotnym elementem runa są rośliny łąkowe z klasy *Molinio-Arrhenateretea* oraz ciepło- i światłolubne gatunki związane z okrajkami klasy *Trifolio-Geranietae sanguinei*, m.in.: bodziszek czerwony *Geranium sanguineum*, czyścica storzyszek *Clinopodium vulgare*, gorysz siny *Peucedanum cervaria*, groszek czernie-

jący *Lathyrus niger*, koniczyna dwukłosa *Trifolium alpestre*, pajęcznica gałęzista *Anthericum ramosum*, przytulia pospolita *Galium mollugo*, przytulia właściwa *Galium verum*, pszeniec gajowy *Melampyrum nemorosum*, rozchodnik wielki *Sedum maximum*, rutewka mniejsza *Thalictrum minus*, traganek szerokolistny *Astragalus glycyphyllos* i wyka płotowa *Vicia sepium*. Z gatunków towarzyszących znaczący udział w runie mają m.in.: konwalia majowa *Convallaria majalis*, orlica pospolita *Pteridium aquilinum*, konwalijka dwulistna *Maianthemum bifolium*, malina właściwa *Rubus idaeus* i mietlica pospolita *Agrostis capillaris*. Pod względem fitosocjologicznym płaty świetlistej dąbrowy reprezentują odmianę mazowiecko-małopolską [Matuszkiewicz i Kozłowska 1991].

Stan dąbrów świetlistych oceniono jako niezadawalający – U1. W większości płatów stwierdzono nadmierny rozwój podszytu (efekt regeneracji grądów), znaczne zwarcie koron drzew, a także duży udział sosny w drzewostanie.

ZIDENTYFIKOWANE ZAGROŻENIA

B02 Gospodarka leśna i użytkowanie lasów (ogólnie) – hodowla i eksploatacja drzewostanów wiąże się z szeregiem zabiegów, m.in.: trzebieże, zręby, sztuczne nasadzenia, zrywka drewna. Jej efektem jest niewielki udział drzewostanów dojrzałych, osiągających wiek powyżej 100 lat. Przy obecnym modelu gospodarki leśnej nie ma możliwości na wykształcenie się ponad 200–300-letnich drzewostanów. Tym samym zachodzący w sposób naturalny proces powolnego dojrzewania fitocenoz leśnych zostaje cyklicznie powstrzymany przez człowieka na jednym z jego etapów. W większości drzewostany są ujednocnione wiekowo i przestrzennie. Grądy cechuje mała ilość martwego drewna oraz brak wszystkich faz rozkładu drzew stojących i leżących kłód. Prace trzebieżowe podejmowane w okresie wegetacyjnym (w II i III kwartale) prowadzą do niszczenia runa, zwłaszcza podczas zrywki drewna.

K02 ewolucja biocenozy – proces ten dotyczy dąbrów świetlistych, które mają charakter antropogeniczny. Powstały one w wyniku nieistniejącej współcześnie działalności człowieka, zwłaszcza wypasu i grabienia liści w grądach. Brak oddziaływania uruchomił naturalny proces regeneracji roślinności grądowej (grądowienie).

K02.04 zakwaszenie – w wyniku nasadzeń gatunków iglastych (sosna, świerk, modrzew) następuje zakwaszenie gleby będące efektem opadu igliwia i szyszek. Skala i natężenie tego procesu nie są należycie rozpoznane w przypadku obszaru Dąbrowy Ceranowskie. Wnioski oparte są na danych literaturowych oraz składach ilościowych i jakościowych drzewostanów.

K04.03 przenoszenie chorób – potencjalnym zagrożeniem jest zasychanie drzewostanów dębowych. W ostatnich dekadach podobne masowe obumieranie objęło wiązy i jesion, a w niektórych rejonach także olszę i brzozę. We wszystkich przypadkach procesu tego nie wywołał jeden zidentyfikowany czynnik, lecz był to zbiór różnych nakładających się w tym samym miejscu i czasie zjawisk powodujących osłabienie, a następnie obumieranie drzew. W praktyce nie ma możliwości skutecznego przeciwdziałania zjawisku masowego obumierania.

K06 inne lub mieszane formy międzygatunkowej konkurencji wśród roślin – w dąbrowach świetlistych duże zwarcie koron drzew oraz bujny podszyt zwiększa ocienienie

runa, co prowadzi do zmniejszania w nim udziału gatunków światło- i ciepłolubnych, zarówno pod względem ilościowym, jak i jakościowym.

CELE ZADAŃ OCHRONNYCH ORAZ PLANOWANE DZIAŁANIA OCHRONNE

W przypadku siedliska przyrodniczego 9170 celem jest zachowanie dotychczasowej (około 10% w skali obszaru) jego powierzchni oraz poprawa struktury i funkcji polegającej na stopniowym starzeniu się drzewostanu i różnicowaniu się jego struktury przestrzennej oraz wzroście ogólnego zapasu martwego drewna ważnego dla różnorodności biologicznej. Jednak w perspektywie 10 lat obowiązywania *PZO* brak jest realnych możliwości znaczącego polepszenia stanu ochrony siedliska. Procesy starzenia się drzewostanu i zwiększania udziału ilościowego martwego drewna są rozłożone w czasie i powolne. Potrzeba na to kilku dekad.

Głównym celem w przypadku siedliska przyrodniczego 9110* jest zachowanie dotychczasowej (około 70% w skali obszaru) powierzchni siedliska, poprawa warunków świetlnych, powstrzymanie procesu grądowienia oraz eliminacja gatunków obcych ekologicznie i geograficznie. Szczegółowy zakres prac przedstawiono w tabeli 1.

PODSUMOWANIE

W przypadku obszaru Dąbrowy Ceranowskie PLH140024 ustanowienie *PZO* i realizacja jego zapisów w perspektywie 10 lat stopniowo wpłynie na poprawę stanu zachowania siedlisk przyrodniczych. Pozwoli na zastosowanie zrównoważonej, proekologicznej gospodarki leśnej. W przypadku ciepłolubnych dąbrów zmniejszenie zwarcia koron drzew oraz redukcja podszytu poprawi w sposób znaczący warunki świetlne w runie, umożliwiając prawidłowy rozwój gatunkom światło- i ciepłolubnym. W przypadku grądów naturalne procesy, jakimi są starzenie się, różnicowanie wiekowe i przestrzenne drzewostanu oraz wzrastający udział martwego drewna będą zachodziły wolno. Ich niezakłócony przebieg zapewniony zostanie poprzez wyłączenie z gospodarki leśnej najlepiej zachowanych fragmentów lasu. W drzewostanach obydwu chronionych siedlisk stopniowo będą eliminowane gatunki obce ekologicznie i geograficznie.

Tabela 1. Planowane działania ochronne związane z utrzymaniem lub modyfikacją metod gospodarowania w drzewostanach
 Table 1. Planned conservation activities relating to the maintenance or modification of farming methods in forest stands

Habitat natural	Działanie ochronne The protective effect	Zakres prac Scope of work	Termin realizacji The term of the	Wydzielenie/powierzchnia w ha Separation/area in ha	Skład gatunkowy i udział / wiek The species composition and participation / age	Zapis w PUL lub zadania ochronne Writing in the management plan or conservation tasks
9170 Siedlisko przyrodnicze	Wyłączenie z gospodarki leśnej Exclusion from forestry	Odstąpienie od trzebieży, co wpłynie na stopniowy wzrost zapasu martwego drewna, różnicowanie się struktury pionowej i przestrzennej drzewostanów Resigning from tree cutting what will affect the gradual increase in the supply of dead wood, differentiation of vertical and spatial structure of tree stands	Okres obowiązywania PZO The period of validity PZO	36k/0,98	Db 5/80, Db 4/70, Gb 1/70, Md So Brzmjs/70, Gb pjd/34	Brak wskazań No indication
9170	Eliminacja gatunków niezgodnych ekologicznie z siedliskiem Elimination of environmentally incompatible species with habitat	Stopniowa przebudowa drzewostanu poprzez wycięcie i usunięcie z powierzchni sosny Gradual reconstruction of tree stand by cutting and removing of pine from the plot	W I i IV kwartale (w celu ochrony ruma), w II 5-lacie obowiązywania PZO In I and IV quarters (in order to protect forest undergrowth), in II 5-year period of PZO	48h/2,85	Db 6/69, Os 3/69, Gb 1/69, So MdBrzOlmjs/69, Db 10/29	Rezerwat przyrody Nature reserve
9170	Eliminacja gatunków niezgodnych ekologicznie z siedliskiem Elimination of environmentally incompatible species with habitat	Stopniowa przebudowa drzewostanu poprzez wycięcie i usunięcie z powierzchni sosny Gradual reconstruction of tree stand by cutting and removing of pine from the plot	W I i IV kwartale (w celu ochrony ruma), w II 5-lacie obowiązywania PZO In I and IV quarters (in order to protect forest undergrowth), in II 5-year period of PZO	47h/1,14	So 10/56, Brz Db pjd /56, Akmjs /56	TPP

Tabela 1. cd. – Table 1. cont.

Siedlisko przyrodnicze Habitat natural	Działanie ochronne The protective effect	Zakres prac Scope of work	Termin realizacji The term of the	Wydzielenie/powierzchnia w ha Separation/area in ha	Skład gatunkowy i udział / wiek The species composition and participation / age	Zapis w PUL lub zadania ochronne Writing in the management plan or conservation tasks
9110*	Poprawienie warunków świetlnych w runie Improving the lighting conditions in the undergrowth	Redukcja podszytu – działanie zmierzające do zmniejszenia ilości podszytu na całej powierzchni do poziomu 30–40% i obejmujące usuwanie ekspansywnych gatunków rodzimego pochodzenia w szczególności graba, lipy, leszczyzny i, z pozostawieniem dębu i drzew owocowych pod warunkiem, że ich zwarcie nie przekroczy 30–40% Reduction of forest understorey – action to reduce the amount of understorey on the whole plot to a level of 30–40% and including removal expansive species of native origin, in particular, hornbeam, linden, hazel, leaving the oak and fruit trees, provided that their density does not exceed 30–40%	W II 5-lacie obowiązywania PZO. Zabieg należy przeprowadzić w okresie 15 września – 15 marca In II 5-years period of PZO. The activity should be done in period of 15 September – 15 March	35a/5,16	So 8/85, Db 1/85, Brz 1/85, Md Gb Olmjs/85	TPP
				37o/3,75	So 6/40, Db 3/40, Brz 1/40, Md, Os mjs/40, Db Jwpjd/30, L-pmjs/30	TWP

<p>W I 5-lacie obowiązywania PZO. Zabieg należy przeprowadzić w okresie 15 września – 15 marca in the 5 year-old girl of the PZO.</p> <p>In I 5-years period of PZO. The activity should be done in period of 15 September – 15 March</p>	35c/3,00	Db 8/81, So 2/81, BrzGbSw Os mjs/81, Śwmjs/55	TPP
	35f/1,65	Db 8/60, Db 2/84, Brz So pjd/60, Gb mjs/60/84	TPP
	35g /5,61	Db 8/39, So 1/39, Brz 1/39, ŚwKlmjs/39	TPP
	36g/2,22	Db 7/85, So 3/85, Db pjd/54	TPP
	46b/174	Db 10/80, Brz So Db c. mjs/80	TPP
	46c/2,27	Db 7/41, So 2/41, Db 1/69 So mjs/69	TPP
	46l/2,87	Db 7/80, Db 3/69, Brz So mjs/80	Brak wskazań No indication
	46m/2,17	Db 5/80, So 4/62, Db 1/62, Db Brzpid/34	TPP

Tabela 1. cd. – Table 1. cont.

Siedlisko przyrodnicze Habitat natural	Działanie ochronne The protective effect	Zakres prac Scope of work	Termin realizacji The term of the	Wydzielenie/powierzchnia w ha Separation/area in ha	Skład gatunkowy i udział / wiek The species composition and participation / age	Zapis w PUL lub zadania ochronne Writing in the management plan or conservation tasks
				47a/7,28	Db 9/80, So 1/80, BrzGbŚw Os mjs/80, Św Gr mjs/34	TPP
				47b/5,29	Db 6/44, So 3/44, Db 1/54, MdBrzmjs/44	TPP
				48f/3,19	Db 6/63, So 4/63, BrzAkmjs/63	Rezerwat przyrody
				48g/7,29	D 8/60, So 1/60, Db 1/45, BrzOs Gb mjs/60, Lppjd/34	Nature reserve
				48i/2,72	Db 10/65, So BrzOs Gb mjs/65	
				53c/6,50	Db 8/65, So 2/55, Brz So mjs/65, Db pjd/39	

9110*	Poprawienie struktury runa Improving the structure of the fleece	Wykaszanie runa – wraz z pozostawieniem pojedynczych naltów dębowych, przeredzeniem gęstego naltu dębowego w sytuacji kiedy zajmuje on powierzchnię równą lub większą od 5 m ² i wywiezieniem uzyskanej masy z obszaru Mowing fleece – leaving a single oak seedlings, thinning dense oak seedling layer in a situation where it occupies an area equal to or greater than 5 m ² and remove the obtained mass from the area	W I 5-lacie obowiązywania PZO. Zabieg należy przeprowadzić w okresie 15 września – 15 marca In I 5-years period of PZO. The activity should be done in period of 15 September – 15 March	48f/3,19 48g/7,29 48i/2,72	Db 6/63, So 4/63, BrzAkmjs/63 D 8/60, So 1/60, Db 1/45, BrzOs Gb mjs/60, Lppjd/34 Db 10/65, So BrzOs Gb mjs/65	Rezerwat przyrody Nature reserve
9110*	Zmniejszenie zwarcia koron drzew The reduction in short crown	Stopniowa przebudowa drzewostanu m.in. poprzez wycięcie i usunięcie z powierzchni w pierwszej kolejności gatunków obcych ekologicznie i geograficznie, zmniejszenie udziału gatunków lekkonasiennych Gradual reconstruction of the tree stand, among others, by cutting and removing from the plot firstly ecologically and geographically alien species and the reduction of the proportion of light seed species	W I i IV kwartale, w II 5-lacie obowiązywania PZO In I and IV quarter, in II 5-years period of PZO	35a/5,16 53c/6,50	So 8/85, Db 1/85, Brz 1/85, Md Gb Olmjs/85	TPP
				45a/22,75	So 7/80, Db 3/80, brz Os GbKlAkmjs/80, Gb Db mjs/54, Gb Db mjs/34	Brak wskazań

Tabela 1. cd. – Table 1. cont.

Habitat natural	Działanie ochronne	The protective effect	Zakres prac	Scope of work	Termin realizacji	The term of the	Wydzielenie/powierzchnia w ha	Separation/area in ha	Skład gatunkowy i udział / wiek	The species composition and participation / age	Zapis w PUL lub zadania ochronne Writing in the management plan or conservation tasks
							46d/2,35		Db 5/80, So 3/70, So 2/80, BrzOs KI Db c. mjs 70, KI mjs/34		TPP
					W I i IV kwartale, w I 5-latce obowiązywania PZO In I and IV quarter, in I 5-years period of PZO		35c/3,00		Db 8/81, So 2/81, Brz GB Św Os mjs/81, Śwmjs/55		TPP
							35f/1,65		Db 8/60, Db 2/84, Brz So pjd/60,		TPP
							35g /5,61		Db 8/39, So 1/39, Brz 1/39, ŚwKI mjs/39		TPP
							36h/1,53		So 8/55, Brz 1/55, Db 1/55, Db Brz pjd/29		TPP

36i/2,23	Db 8/53, So 1/53, Brz 1/53	TPP
36j/1,86	So 8/80, Db 2/70, Os Gbmjs/80, Brzpj/d/80, Db pj/d/80/54/34, Gbmjs/34	TPP
36l/1,57	Db 9/45, So 1/45, Gb LpBrzmjs/45	TPP
36m/3,79	Db 6/37, So 3/37, Brz 1/37, Św Os LP KL Gr mjs/37	TWP
37l/2,83	So 7/60, Db 3/60, BrzMdmjs/60, KI Db pj/d/34	TPP
37o/3,75	So 6/40, Db 3/40, Brz 1/40, Md, Os mjs/40, Db Jwpjd/30, Lpmjs/30	TWP
47c/3,76	Db 8/38, So 2/38, BrzAkGbmjs/38	TWP
48a/1,00	D 5/41, So 4/41, brz 1/41, AkOsmjs/41, Db pj/d/51	Brak wskazań No indication

Tabela 1. cd. – Table 1. cont.

Siedlisko przyrodnicze Habitat natural	Działanie ochronne The protective effect	Zakres prac Scope of work	Termin realizacji The term of the	Wyłączenie z gospodarki leśnej Exclusion from forestry	Odstąpienie od trzebieży Withdrawal from thinning	Okres obowiązywania PZO The duration of the PZO	Wydzielenie/powierzchnia w ha Separation/area in ha	Skład gatunkowy i udział / wiek The species composition and participation / age	Zapis w PUL lub zadania ochronne Writing in the management plan or conservation tasks
9110*	Wyłączenie z gospodarki leśnej Exclusion from forestry	Odstąpienie od trzebieży Withdrawal from thinning	Termin realizacji The term of the	Wyłączenie z gospodarki leśnej Exclusion from forestry	Odstąpienie od trzebieży Withdrawal from thinning	Okres obowiązywania PZO The duration of the PZO	35d/6,60	So 6/57, Db 2/57, Brz 1/57, GbBrzpid/29	TPP
							46c/2,27	Db 7/41, So 2/41, Db 1/69 So mjs/69	TPP
							46l/2,87	Db 7/80, Db 3/69, Brz So mjs/80	Brak wskazań No indication
							46m/2,17	Db 5/80, So 4/62, Db 1/62, Db Brzpid/34	TPP
							47a/7,28	Db 9/80, So1/80, BrzGbŚw Os mjs/80, ŚwGbmjs/34	TPP

47b/5,29	Db 6/44, So 3/44, Db 1/54, MdBrzmjs/44	TPP
9110*	<p>Eliminacja gatunków obcych Elimination of alien species</p> <p>Całkowite usunięcie inwazyjnych gatunków obcych, w szczególności robinii akacjowej, poprzez ich wycinanie, koszenie wraz z wywiezieniem uzyskanej masy z Obszaru. W przypadku gatunków charakteryzujących się szybkimi odrostami korzeniowymi należy użyć środków ochrony roślin stosowanych w gospodarce leśnej</p> <p>Complete removal of invasive alien species, in particular black locust, through their cutting, mowing, together with the removing the mass from the area. In the case of species characterized by rapid root offshoots, use of plant protection products used in forest management</p>	<p>W I 5-lacie obowiązywania PZO. Zabieg należy przeprowadzić w okresie 15 września – 15 marca</p> <p>In I 5-years period of PZO. The activity should be done in period of 15 September – 15 March</p>
487/3,19	D 8/60, So 1/60, Db 1/45, BrzOs Gb mjs/60, Lppjd/34	rezerwat przyrody nature reserve
48g/7,29	Db 10/65, So BrzOs Gb mjs/65	
48i/2,72	Db 8/65, So 2/55, Brz So mjs/65, Db pjd/39	

Objaśnienia: 9170 – Grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*), 9110* – Ciepłolubne dąbrowy (*Quercetalia pubescenti-petraeae*), PZO – plan zadań ochronnych, PUL – plan urządzenia lasu, Ak – robinia akacjowa, Brz – brzoza, Db – dąb, Db cz – dąb czerwonny, Gb – grab, Jw – jawor, Kl – klon, Lp – lipa, Md – modrzew, Os – osika, So – sosna, Św – świerk, TPP – trzebież późna pozytywna, TWP – trzebież wczesna pozytywna, mjs – miejscami, pjd – pojedynczo

Explanations: 9170 – Hail Central European and subcontinental (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*), 9110* – thermophilic oak (*Quercetalia pubescenti-petraeae*), PZO – plan of protection tasks, PUL – forest management plans, Ak – black locust, Brz – birch-tree, Db – oak, Db cz – red oak, Gb – hornbeam, Jw – sycamore, Kl – maple, Lp – linden, Md – larch, Os – aspen, So – pine, Św – spruce, TPP – late thinning positive, TWP – early thinning positive, mjs – places, pjd – singly

PIŚMIENNICTWO

- Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory. Dz.U. UE. L 206 z 22.7.1992 ze zm.
- Dzwonko, Z. (2007). Przewodnik do badań fitosocjologicznych. Ser. Vademecum Geoboticum. Instytut Botaniki Uniwersytetu Jagiellońskiego, Poznań – Warszawa.
- Kiedrzyński, M., Jakubowska-Gabara, J., Kurowski, J.K. (2010). 9110* Ciepłolubne dąbrowy *Quercetalia pubescenti-petraeae*. [W:] Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Cz. I. Red. W. Mróz. GIOŚ, Warszawa, 255–269.
- Kondracki, J. (2002). Geografia regionalna Polski. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Matuszkiewicz, J.M. (1993). Krajobrazy roślinne i regiony geobotaniczne Polski. Prace Geograf., 158, 3–106.
- Matuszkiewicz, W. (2001). Przewodnik do oznaczania zbiorowisk roślinnych Polski. Vademecum Geoboticum, 3. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Matuszkiewicz, J.M. (2007). Zespoły leśne Polski. Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa.
- Matuszkiewicz, J.M., Kozłowska, A. (1991). Przegląd fitosocjologiczny zbiorowisk leśnych Polski – ciepłolubne dąbrowy. Fragm. Flor. Geobot., 36, 203–256.
- Mirek, Z., Piekos-Mirkowa, H., Zajac, A., Zajac, M. (2002). Flowering plants and pteridophytes of Poland – a checklist. Biodiversity of Poland. Szafer Institute of Botany. Polish Academy of Sciences, Kraków, 1, 442.
- Pawlaczyk, P. (2012). 9160 Grąd subatlantycki (*Stellario-Carpinetum*). [W:] Monitoring siedlisk przyrodniczych. Przewodnik metodyczny. Cz. III. Red. W. Mróz. GIOŚ, Warszawa, 253–271.
- Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 13 kwietnia 2010 r. w sprawie siedlisk przyrodniczych oraz gatunków będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty, a także kryteriów wyboru obszarów kwalifikujących się do uznania lub wyznaczenia jako obszary Natura 2000. Dz.U. z 2010 r. Nr 77, poz. 510.
- Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. Dz.U. z 2009 r. Nr 151, poz. 1220, ze zm.
- Zarządzenie Nr 31 Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Warszawie z dnia 30 listopada 2012 r. w sprawie ustanowienia zadań ochronnych dla rezerwatu „Podjabłońskie”.
- Buletyn Informacji Publicznej Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Warszawie (2014), http://bip.warszawa.rdos.gov.pl/files/obwieszczenia/25096/Zarzadzenie_RDOS_warszawa_32_2014.pdf.

PLAN OF CONSERVATION TASKS FOR NATURE 2000 AREA DĄBROWY CERANOWSKIE PLH140024 AGAINST A BACKGROUND OF FOREST ECONOMY

Abstract. The paper includes the *Plan of Conservation Tasks* of the Nature 2000 area Dąbrowy Ceranowskie PLH140024. Its main subjects of protection are two natural habitats: 9170 mid-European and subcontinental oak-hornbeam forest (*Galio-Carpinetum*, *Tilio-Carpinetum*) and 9110* thermophilous oak forests (*Quercetalia pubescenti-petraeae*). State of preservation of both natural habitats was discussed as well the existing and potential threats were determined. Analysis of the obtained data allowed to define the main aims of conservation tasks and activities relating to maintenance or modification of forestry methods to be taken in order to improve the conservation status of habitats in the next 10 years. They would include: exclusion from the economic use the best developed and most representative plots of both protected forest phytocenoses, reduction in shrub layer and canopy cover (that would enable the proper development of helio- and thermophilous species in herb

layer of termophilous oak forests), elimination of ecologically and geographically alien tree species, and realization of activities concerning exploitation of tree stands after vegetation season (in order to protect herb layer vegetation). Implementation of the *Plan of Conservation Tasks* would allow to use in practice a sustainable, pro-ecological forest management.

Key word: forest management, subjects of protection, aims of conservation tasks

Zaakceptowano do druku – Accepted for print: 18.06.2015

Do cytowań – For citation: Falkowski, M., Nowicka-Falkowska, K., Adamska, A., Brylak, Ł. (2015). Plan Zadań Ochronnych dla obszaru Natura 2000 Dąbrowy Ceranowskie PLH140024 w świetle gospodarki leśnej. *Acta Sci. Pol., Formatio Circumiectus*, 14(2), 39–55.